

The Problems and Future Concerns of Computer and Instructional Technologies Preservice Teachers

Eralp ALTUN¹,

Alev ATEŞ²

ABSTRACT. In this study, both the roles of Computer Education and Instructional Technologies (CEIT) programs in 32 universities' educational faculties in Turkey, the problems that CEIT students encounter, their future concerns, the problems they face after graduation and possible solutions are investigated. In this survey, a questionnaire was administered to 373 students (157 female, 216 male) from 22 CEIT programs. The findings revealed that major problems of CEIT students are curriculum problems. Their major concerns about future are as follows: the number of students is higher than the number of PCs, teachers' low wages, role of computer courses as elective courses and absence of computer lesson scores in school reports at elementary schools, insufficient number of computer courses per week and regarding computers mostly as game tools.

Keywords: Computer Education and Instructional Technologies, problem, concern

SUMMARY

Purpose and significance: Widespread use of information and communication technologies at schools, requires many technically qualified teachers. At the end of 2005, Ministry of Education in Turkey made some changes related to computer courses at elementary schools therefore it is important to investigate possible concerns of CEIT students as preservice computer teachers about these changes. In this research it is also aimed to reveal CEIT students' problems and their future concerns. It is also aimed to make suggestions to overcome these problems.

Methods: In this research a cross-sectional survey conducted and a questionnaire developed by researchers was administered to 373 preservice computer teachers (157 female, 216 male) from 22 CEIT programs who participated 1st National CEIT Students' Meeting in 2007. The questionnaire is of 3 sections including demographics, undergraduate CEIT students' problems and their future concerns.

Results: The participants' major problems are related to curriculum problems. These are the number of courses unrelated to computer science (58 %), inefficacy of CEIT curriculum (54.4 %), insufficient time for some courses such as programming languages and database (50.1 %), ineffective computer hardware instruction (49.6 %), few number of Prof., Assoc. Prof. in CEIT departments (40 %), having almost no chance to select courses (39.7 %), insufficient free time for studying in computer labs (37.3 %), absence of a web site for communicating with instructors and accessing course materials (33.5 %), physical problems of departments and classrooms (33 %).

The preservice teachers' major concerns are about schools' physical conditions and some changes that Ministry of Education made related to computer courses at elementary schools. 55 % of them are concerned with the number of students per PCs, 48.5 % of them are concerned with teachers' monthly wages while 47.4 % of them are concerned with course wages, 45.3 % of them are concerned with computer courses' position of being selective, 44.8 % of them are concerned with absence of computer course scores in school reports at elementary schools, 44 % of them are concerned with number of computer courses per week and 43.7% of them are concerned with students' taking for computers mostly as game tools.

Discussion and Conclusions: The results revealed that preservice computer teachers at CEIT program have several problems and future concerns. It is suggested to increase the number of computer courses per week at elementary schools, to assign computer course as requisite at elementary level, to provide teachers a higher level of life quality and to be sensitive about preservice computer teachers' future concerns who have important roles at schools in this technology-driven age.

¹ Doç.Dr., Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, eralp.altun@ege.edu.tr

² Öğr.Gör. Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, alev.ates@ege.edu.tr

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Sorunları ve Geleceğe Yönelik Kaygıları

Eralp ALTUN³,

Alev ATEŞ⁴

ÖZ. Bu çalışmada, Türkiye'deki 32 üniversitenin eğitim fakültesinde yer alan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinin işlevleri, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde yaşadıkları sorunlar, geleceğe yönelik kaygıları, göreve başladıktan sonra yaşadıkları sıkıntılar ve bunlara yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır. Tarama yöntemiyle yapılan bu çalışmada, 22 BÖTE bölümünden, 157 bayan, 216 erkek olmak üzere toplam 373 öğrenciye anket uygulanmıştır. Edinilen bulgulara göre Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde en fazla karşılaştıkları belirttikleri sorunların başında, öğretim programı sorunları yer almaktadır. Geleceğe yönelik kaygılarının başında; bilgisayar dersi verecekleri öğrencilerin sayısının bilgisayar sayısından çok fazla olması, öğretmenin aylık maaşının ve ders ücretlerinin yetersizliği, bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, ilköğretimde bilgisayar dersinin karne notunun olmaması, bilgisayar ders saatinin yetersizliği, bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi konuları bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, sorun, kaygı

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim (bilişim) teknolojilerinin yaşamımızın her alanında giderek daha çok yer alması ve sürekli değişimlerin yaşanması son 25 yıllık süreçte bu alandaki uzman, eğitimci, öğretici gereksinimini önemli bir noktaya getirmiştir. Yürütülen çalışmalar ve gösterilen gayretler, bazen olması gereken vizyonun olmaması nedeniyle, bazen de ekonomik nedenlerle kesintiye uğramış veya yanlış yöne sapmıştır. 2005 yılının sonuna doğru ilköğretim okullarında bilgisayar ders saatleri ve uygulanması ile ilgili gelişmeler, alanda görev yapan ve alana eleman yetiştiren bireyleri hayal kırıklığına uğratmıştır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda yetiştirilen ve okullara atanan bilgisayar öğretmenleri Milli Eğitim Bakanlığının bilgisayar öğretmenlerinin konu ile ilgili olarak görüşlerini almadan kendileri ile ilgili almış olduğu karar nedeniyle tepkilerini değişik platformlarda dile getirmektedirler. Kendilerine alanı seçmeden önce verilen sözlerden vazgeçilmesi nedeniyle alandaki sorunların tartışılması önem taşımaktadır.

Problem Durumu

Milli Eğitim Bakanlığının 25.02.1993/529 sayılı yönergesine göre, “a) öğrenimleri sırasında bilgisayarla ilgili en az biri programlama dili olmak üzere üç ders almış olanlar, b) Bir programlama dili ile uygulama programları (kelime işlemci, veri tabanı, grafik, elektronik tablo v.b.) konusunda hizmet-içi eğitim kursundan geçmiş olup bu kursu başarı ile tamamlamış olanlar, c) Resmi ve özel kurum ve kuruluşlarca açılan en az bir programlama dili ve uygulama programları ile ilgili farklı kursları başarı ile bitirmiş olanlar bilgisayar öğretmeni olabilmektedir.

İlk olarak 1998 yılında Yüksek Öğretim Kurulu'nun eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması programı çerçevesinde 15 eğitim fakültesinde öğretime başlayan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) programı 2007 yılında örgün ve ikinci öğretim olarak toplam 32 fakültede yürütülmektedir (ÖSYM, 2007). 2002 yılından bu yana mezun veren BÖTE programları, yukarıda verilen tanımda belirtilen işlevlerden çok daha fazlasını yerine getirmektedir. Bölümden mezun olan öğretmen adayları, üniversitelerin BÖTE bölümlerinde akademisyen, Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı devlet ve özel statülü okullarda öğretmen, danışman, eğitim programı danışmanı olarak çalışabilirler. Ayrıca Kamu ve özel sektörde eğitim yazılım ve materyali geliştirme; eğitim materyali değerlendirme ve internet tabanlı eğitim uygulamaları tasarımı alanlarında eğitim teknolojisi olarak görev alabilirler (ODTÜ, <http://www.po.metu.edu.tr/tanitim/egitim/bote.htm>). Eğitim teknolojisi biliminin oluşturduğu bilgi ve ilkeler çerçevesinde çalışan profesyonellere denilmektedir. Görevi ise insanların öğrenmelerini geliştirmek için kullanılacak süreç ve araçların çözümlenmesini, tasarlanmasını, geliştirilmesini, uygulanmasını ve değerlendirilmesini yapmaktır (<http://tr.wikipedia.org>). Enocta firma yetkilisi Hocaoğlu'na göre BÖTE bölümlerinin kurulmasıyla, ürün uzmanları ya da eğitim teknolojileri yetiştirmeye başlamıştır (Söken ve Ak, 2007).

Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adayları, dört yıllık lisans (8 yarıyıl) programını tamamlayarak mezun olmaktadır. Beş üniversitenin (Bilkent, Dokuz Eylül, Ege, ODTÜ, Yakın Doğu) BÖTE programında ise bir yıl süreli zorunlu İngilizce hazırlık programı uygulanmaktadır. Eğitim teknolojileri da yetiştirme amacıyla kurulan BÖTE'nin öğretim programı; alan dersleri, fen-matematik

³ Doç.Dr., Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, eralp.altun@ege.edu.tr

⁴ Öğr.Gör. Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, alev.ates@ege.edu.tr

dersleri ve öğretmenlik bilgisi dersleri olarak üç temel bölümden oluşmaktadır. Öğrenci Seçme Sınavı sonucunda hesaplanan Sayısal-1 puanıyla BÖTE bölümüne öğrenci alınmaktadır. ÖSYM'nin (2007) verilerine göre, devlet üniversitelerinde örgün eğitim yapan BÖTE bölümlerinin en düşük 2006 Y-ÖSS puanlarının 331.241 ile 375.429 arasında olduğu dikkat çekmektedir. Ancak BÖTE'den mezun olan bilgisayar öğretmeni adayları, bilgisayar öğretmeni olarak MEB'e atandıkları okullarda birçok sıkıntı ile karşılaşabilmektedirler. Bilgisayar öğretmenin MEB tarafından belirlenen görevleri; a-) Kanun- tüzük ve yönetmeliklerde belirlenen görevlerinin dışında bilgisayar koordinatör öğretmenleri ve zümre öğretmenleri ile uyum içinde çalışmak, dersleri dersin amaçları doğrultusunda ve ders dağıtım programlarında belirlenen saatlerde bilgisayar dersliğinde işlemek, b-) Dersliğin bakım ve temizliğinden sorumlu olmak c-) Derslikte çıkabilecek ve kendisinin çözemediği teknik problemleri bilgisayar koordinatör öğretmenlerine anında duyurmak, ç-) Zümre öğretmenler toplantısında alınan kararlara göre kendisine düşen görevleri yapmaktır (MEB 25.02.1993/529 sayılı yönergesi). Altun (2007), BÖTE mezunlarının yaşadıkları sorunlarla ilgili edindiği kişisel gözlem ve deneyimlerine dayanarak, bilgisayar öğretmenlerinin bu sayılanlardan çok farklı sorumluluklarının ortaya çıktığını belirtmektedir. Örneğin;

1. Daha önce bilgisayar öğretmenliği görevini yapan sözleşmeli veya formatör öğretmenlerin derslerde genellikle öğrencilere oyun oynattıkları için öğrencilerdeki "bilgisayar dersi=oyun" mantığını aşmak,
2. Okullarda mevcut bilgisayarların hem sayıca az, hem de çok düşük konfigürasyonlara sahip olmaları nedeniyle bazen 1 bilgisayarda 4 öğrencinin aynı anda çalışmasını sağlamak,
3. Okula (hatta gerekirse çevre okullara) web siteleri yapmak ve güncellemek, okulda geç saatlere kadar kalıp bilgisayar bakım ve onarımlarını yapmak,
4. İdarenin yazılmasını ve düzenlenmesini istediği belgeleri ve yazıları tamamlamak ve bozulan bilgisayarlarını onarmak,
5. Diğer alan öğretmenlerinin ders aralarında hatta bazen derse kadar gelip sorduğu sorular veya yapmalarını rica ettiği (bazen de nedense yapılmasının zorunlu olduğunu düşündükleri) dersleriyle ilgili ya da kişisel işlerini yapmak,
6. Okulla ilgili bir sosyal etkinlik vb. gecede veya önemli günler için sunular ve gösteriler hazırlamak ve gerçekleştirmek,
7. Okul dışındaki yerel kurumların veya yöneticilerinin bilgisayarlarla ilgili kişisel sorunlarını çözmeye çalışmak,
8. Aday öğretmenlik süresince asli görevlerini aksatmamak koşulu ile "Aday öğretmen yetiştirme kursu" adı altında İl/İlçe Milli eğitim müdürlükleri tarafından düzenlenen 15-18 haftalık kurslara hafta sonlarında katılmak (Kurs kapsamı Temel eğitim: İnkılap Tarihi, Türkçe, Mevzuat, Hazırlayıcı Eğitim: Mevzuat, Rehberlik, Öğretim Yöntem ve Teknikleri'nden oluşmaktadır. Kurslara katılan öğretmen adayları lisans eğitimleri döneminde bu alanlarda çok sayıda ders almakta ve mevzuatı incelemektedir)
9. İlgili konularla ilgili temel bilgi ve kavramları sunmak ve uygulama yaptırmak (bilgisayar gibi derslerde uygulama olmaması olanaksız, güncel özelliklere sahip olmayan bilgisayarlarda teknik sorunları her an gidermek),
10. Fakültede ölçme ve değerlendirme vb aldıkları birçok birikimi unutarak ölçme ve değerlendirmenin olmadığı bir ders ortamında öğrencileri dersin önemine inandırmak ve onları güdülemek,
11. Özellikle de birçok öğrencinin gelecekte çalışmak istediği alan olarak belirttiği bilişim teknolojilerine olan olumsuz bakış açısını önlemek,
12. Kendi geleceği açısından ümitsizliğe kapılmamak,
13. Zorunlu ders yükünü doldurabilmek için birçok okulu her gün dolaşmak,
14. Bilgisayar ve teknolojinin öğrenciler için ne kadar gerekli ve yaşamlarını kolaylaştırıcı bir unsur olduğunu benimsetmek ve
15. Bilişim teknolojileri yardımıyla öğrencilerin öğrenme ve araştırma yeteneklerini geliştirmek

Belirtilen bu sorumluluklar, bilgisayar öğretmenleri açısından değişik sorunlara neden olmaktadır. Bu konuda Deryakulu ve Olkun (2006) tarafından yapılan bir çalışmada, bilgisayar öğretmenlerinde iş stresine neden olabilecek mesleki sorunlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Tarama modeline dayalı bu çalışmada, bilgisayar öğretmenlerinin İnternet üzerinden farklı çevrimiçi tartışma forumlarına gönderdikleri mesajların içerikleri çözümlenmiştir. Buna göre, bilgisayar öğretmenlerinin en sık dile getirdikleri sorunlar:

- a. Öğretmen atama ve görevlendirmelerindeki yanlış politikalar ve haksız uygulamalar (%27,4)
- b. Rol çatışması (%21,7)
- c. Okullardaki teknolojik altyapının ve teknik desteğin yetersizliği (%17)
- d. Bilgisayar ders saatinin yetersizliği ve seçmeli ders olması (%15,9)

e. Meslektaşlardan takdir görmeme / eleştirilme (%5,8)

f. Bilgisayar dersi öğretim programının yetersizliği (%3,3) şeklinde dağılım göstermektedir.

Bilgisayar öğretmenleri görevlerini yaparken çok sayıda sorunla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bu sorunların, öğretmenlerin güdülenmelerini olumsuz etkileyerek mesleki çabalarını azaltmalarına dolayısıyla performanslarının düşmesine yol açabilecektir (Deryakulu ve Olkun, 2006).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türkiye’deki bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans dönemlerinde ve öğretmenlik görevlerine başladıklarında yaşadıkları sorunlar ve mesleki kaygıları ele alınmaktadır. Deryakulu ve Olkun (2006) tarafından yapılan araştırmanın örneklemini, bilgisayar öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmada ise Deryakulu ve Olkun’un (2006) ortaya koyduğu sık karşılaşılan sorunlar da göz önüne alınarak bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının olası mesleki kaygılarını belirten ifadeler ile adayların lisans döneminde karşılaşılabilecekleri sorunları belirten ifadeleri kapsayan bir anket oluşturulmuştur. Araştırmanın, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının özellikle öne çıkan sorunlarının çözüm yollarının tartışılmasını ve mesleki kaygılarına dikkat çekilmesini sağlaması ayrıca diğer araştırmacıların da bu konuya ilgilerini çekmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde karşılaştıkları olası sorunlar ve geleceğe yönelik olası mesleki kaygılarının dağılımları ne şekildedir?

Alt Problemler

1. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde karşılaştıkları olası sorunların dağılımı ne şekildedir?
2. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının geleceğe yönelik duydukları olası mesleki kaygıların dağılımı ne şekildedir?

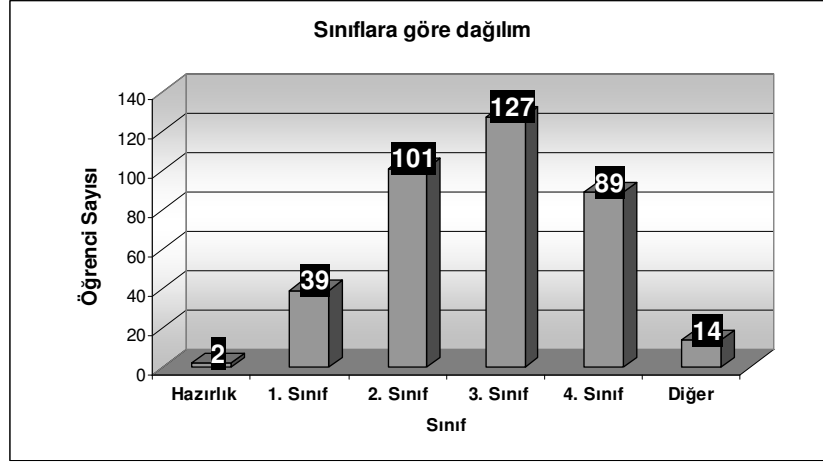
YÖNTEM

Bu araştırmada kullanılan tarama (survey) yönteminin temel amacı, bir örneklemin özelliklerini belirlemektir. Örneklemdaki bireylerin bir ya da daha fazla değişkene (örn. Yaş, görüş, inanç, okula yönelik tutum..vd.) göre nasıl dağılım gösterdiği incelenir. Tarama yöntemiyle evrenin tamamı yerine, belirli bir örneklemden veri toplanabilir (Fraenkel ve Wallen, 2003). Kesitsel tarama (cross-sectional survey) modeliyle yapılan bu araştırmada veriler, BÖTE alanında görev yapmakta olan 3 uzmanın görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan 72 maddelik bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Ankette, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının okudukları üniversite, sınıfları, cinsiyetleri, mezun oldukları lisenin türü ile bilgisayar ve İnternet kullanımlarına ilişkin soruların yanı sıra, lisans döneminde karşılaştıkları olası sorunlar ve geleceğe yönelik olası kaygılarına ilişkin ifadeler sunulmuştur. Öğrencilerden verilen maddeleri kendilerine uygun olarak 0-5 arasında derecelendirmeleri istenilmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmada amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede; evren hakkında önbilgiye ve araştırmanın amacına dayanarak, araştırmacılar örneklemin seçimine karar verebilmektedir. Araştırmacılar, evrene ilişkin bilgilerini, belirli bir örneklemin o evreni temsil edebileceğine karar vermede kullanabileceklerini varsaymaktadırlar (Fraenkel ve Wallen, 2003).

Bu araştırma evrenini 32 BÖTE bölümünün öğrencileri, örneklemini ise Ege Üniversitesi’nde düzenlenen I. Ulusal BÖTE Öğrenci Kurultayı’na katılan, 22 farklı BÖTE bölümünden toplam 373 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin %58’i erkek (n=216), % 42’si ise bayan (n=157) öğrencidir. Örneklemin sınıflarına göre dağılımı ise Şekil 1’deki gibidir:

Şekil 1. Katılımcıların sınıflarına göre dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları üniversitelere göre dağılımı ise tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Katılımcıların üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı	Sayı %	Üniversite Adı	Sayı %	Üniversite Adı	Sayı %	Üniversite Adı	Sayı %
	66		22		12		2
Ege	17,69	Osmangazi	5,90	Bahçeşehir	3,22	Sakarya	0,54
	42		16		9		1
Gazi	11,26	Dokuz Eylül	4,29	Bilkent	2,41	Fırat	0,37
	36		16		9		1
Çukurova	9,65	Atatürk	4,29	KATÜ	2,41	Girne Amerikan	0,37
	36		15		7		1
Yıldız Teknik	9,65	Ankara	4,02	Diğer	1,88	Marmara	0,37
	25		13		3		1
Balıkesir	6,70	Selçuk	3,48	Orta Doğu Teknik	0,80	M. Akif Ersoy	0,37
	25		13		2		
Hacettepe	6,70	Uludağ	3,48	Başkent	0,54		

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcıların %17,69’u Ege, %11,26’sı Gazi, %9,65’i Çukurova ve Yıldız Teknik, %6,70’i Balıkesir ve Hacettepe, %5,90’ı Osmangazi, %4,29’u Dokuz Eylül ve Atatürk, %4,02’si Ankara, %3,48’i Selçuk ve Uludağ, %3,22’si Bahçeşehir, %2,41’i Bilkent ve KATÜ ve daha düşük oranlarda diğer üniversiteler şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 2. Katılımcıların mezun oldukları lise türlerine göre dağılımı

Lise türü	Sayı	Yüzde
Anadolu	141	37,80
Meslek / Teknik	108	28,95
Süper	55	14,75
Genel lise	52	13,94
Fen	8	2,14
Diğer	9	2,42
Toplam	373	100

Tablo 2’ye göre katılımcılar, en yüksek %37,80 oranda Anadolu lisesi, daha sonra sırasıyla %28,95 oranında Meslek / Teknik lisesi, %14,75 oranında Süper lise, %13,94 oranında Genel lise, %2,14 oranında Fen lisesi ve diğer liselerden mezun olmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; kişisel bilgiler, lisans döneminde yaşanan sorunlar ve geleceğe yönelik kaygılar olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. BÖTE alanında görev yapmakta olan 3 uzmanın görüşleri doğrultusunda oluşturulan anketin kişisel bilgiler bölümünde 6, lisans döneminde yaşanan olası sorunlar bölümünde 31, geleceğe yönelik olası kaygılar bölümünde ise 35 olmak üzere toplam 72 ifade bulunmaktadır. Katılımcılardan, ikinci ve üçüncü bölümde yer alan sorun ve kaygı ifadelerini kendilerine uygun olarak, 0-5 arası derecelendirerek yanıtlamaları istenmiştir. Bu sayede, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının verilen olası sorunlardan en çok karşılaştıklarını belirttikleri sorunların dağılımı ile geleceğe yönelik olası kaygı ifadelerinden hangilerinin kendilerini daha fazla kaygılandığına ilişkin bulguların edinilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket, İnternet üzerinden geliştirilen bir form aracılığıyla katılımcı BÖTE öğrencilerine uygulanmıştır. Bu form aracılığıyla toplanan verilerde, her bir öğrencinin verdiği yanıtlara ayrı ayrı ulaşmak, veritabanının kapasitesinin yeterli olmaması nedeniyle mümkün olamamıştır. Bu nedenle araştırma, cinsiyet-mesleki kaygı ilişkisi gibi çaprazlama analizlere yer verilememesi yönüyle sınırlıdır.

Tablo 1’de sunulduğu gibi, ankete katılan öğrencilerin, okudukları üniversitelere göre sayıca dağılımları çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, Gazi Üniversitesi BÖTE bölümünden 42 öğrenci ankete katılırken, Atatürk Üniversitesi’nden 16 öğrenci katılmıştır. Her bir üniversitenin öğrencilerinin yaşadıkları sorun ve kaygıların birbirleriyle karşılaştırmaları bu nedenle yapılamamıştır. Araştırmanın amacı, katılımcı BÖTE öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların ve geleceğe yönelik olası mesleki kaygılarının genel dağılımını belirlemektir. Ancak ileride, belirtilen türde karşılaştırmalı analizlere de yer verebilecek araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde yaşadıklarını belirttikleri sorunların görülme sıklıkları ile geleceğe yönelik kaygılarının dağılımları yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların lisans döneminde yaşadıklarını belirttikleri sorunların frekans ve yüzde dağılımları

Lisans Döneminde Yaşanan Olası Sorunlar	Görülme Sıklıkları					
	0	1	2	3	4	5
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%
1. Öğretim elemanlarının sayıca yetersizliği	30	46	30	85	79	92
	8,0	12,3	8,0	22,8	21,2	24,7
2. Yüksek akademik unvana (Prof.,Doç.) sahip öğretim elemanının az olması	19	35	34	43	82	148
	5,0	9,4	9,1	11,5	22,0	40,0
3. Öğretim elemanlarının akademik yetersizliği	37	47	55	80	75	67
	10,0	12,6	14,7	21,5	20,0	18,0
4. Bina ve sınıfların fiziksel yetersizlikleri	30	46	36	49	76	123
	8,0	12,3	9,6	13,1	20,3	33,0
5. Bilgisayar laboratuvarlarının teknik yetersizlikleri	51	39	32	65	74	101
	13,7	10,5	8,6	17,4	19,8	27,1
6. Ders araç ve gereçlerinin yetersizliği	48	46	46	64	87	70
	12,9	12,3	12,3	17,1	23,3	18,8

Tablo 3 (devam)

Lisans Döneminde Yaşanan Olası Sorunlar	Görülme Sıklıkları					
	0	1	2	3	4	5
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%
7. BÖTE müfredatının yetersizlikleri	10 2, 7	12 3,2	25 6,7	35 9,4	74 19,8	203 54,4
8. Formasyon dersleri içeriklerinin benzerliği	17 4, 6	34 9,1	51 13,7	72 19,3	76 20,4	106 28,4
9. Proje ve ödevlerin yoğunluğu	33 8, 8	43 11,5	71 19,0	83 22,2	59 15,8	70 18,8
10. Derslerin sıklıkla öğrencilere anlatırılması	40 10 ,7	67 18,0	70 18,8	61 16,3	60 16,0	60 16,0
11. Grup çalışmalarının verimsizliği	31 8, 3	54 14,5	62 16,6	75 20,1	69 18,5	68 18,2
12. Bazı dersler için (programlama dilleri, veritabanı) tek dönemin yetersizliği	15 4, 0	14 3,7	24 6,4	51 13,7	69 18,5	187 50,1
13. Seçmeli derslerin zorunlu olması	33 8, 8	28 7,5	43 11,5	49 13,1	56 15,0	148 39,7
14. Donanım konusundaki eğitimin yetersizliği	15 4, 0	16 4,3	35 9,4	46 12,3	60 16,1	185 49,6
15. Uygulama yapabilmek için laboratuvar serbest kullanım saatlerinin azlığı	53 14 ,2	33 8,8	31 8,3	41 11,0	59 15,8	139 37,3
16. Öğretim elemanlarının formasyon bilgisinin yetersizliği	40 10 ,7	75 20,1	63 16,9	72 19,3	41 11,0	65 17,4
17. Sosyal etkinliklerin az olması	20 5, 4	32 8,6	42 11,3	67 18,0	91 24,4	107 28,7
18. BÖTE bölümünün fazla bilinmemesi	23 6, 2	26 7,0	52 14,0	84 22,5	79 21,2	95 25,5
19. Alan dışı derslerin fazlalığı	8 2, 1	18 4,8	22 5,9	23 6,2	72 19,3	216 58,0
20. Staj derslerinin amacına ulaşamaması	29 7, 8	49 13,1	59 15,8	71 19,0	66 17,7	78 21,0
21. Staj okullarındaki teknik yetersizlikler	38 10 ,2	42 11,3	57 15,3	66 17,7	71 19,0	75 20,1
22. Staj okullarındaki bilgisayar öğretmenlerinin mesleki yetersizliği	29 7, 8	44 11,8	66 17,7	66 17,7	68 18,2	74 19,8

Tablo 3 (devam)

Lisans Döneminde Yaşanan Olası Sorunlar	Görülme Sıklıkları					
	0	1	2	3	4	5
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%
23. Tüm elemanlara ve derslere ait materyallere erişilebilen ortak bir web sitesinin olmaması	40 10 ,7	33 8,8	32 8,5	59 15,8	64 17,1	125 33,5
24. Bölüm web sitelerinin güncellenmemesi	59 15 ,8	38 10,2	38 10,2	72 19,3	60 16,1	91 24,4
25. Bölüm web sitesinin yetersizliği	49 13 ,1	42 11,3	43 11,5	53 14,2	71 19,0	100 26,8
26. Bölüm yönetiminin öğrenci sorunlarına duyarlı olması	50 13 ,4	56 15,0	55 14,7	64 17,2	49 13,1	81 21,7
27. Öğretim elemanları ile iletişim güçlüğü	74 19 ,8	83 22,2	58 15,5	46 12,3	40 10,7	56 15,0
28. Fakülte yönetiminin öğrenci sorunlarına duyarlılığı	43 11 ,5	46 12,3	51 13,7	64 17,2	59 15,8	94 25,2
29. Genel olarak öğretim kalitesinin düşük olması	52 13 ,9	71 19,0	58 15,5	44 11,8	64 17,2	69 18,5
30. Öğretim elemanlarının beklentilerinin yüksek olması	33 8 ,8	69 18,5	73 19,6	81 21,7	49 13,1	48 12,9
31. Bölümde uygulanan değerlendirme sisteminin (bağlı, mutlak not vb.) adil olmaması	47 12 ,6	66 17,7	59 15,8	57 15,3	41 11,0	86 23,1
32. Danışmanlık hizmetlerinin tam olarak verilememesi	37 9 ,9	48 12,9	47 12,6	54 14,5	73 19,6	97 26,0

Tablo 3'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans dönemleri boyunca en sık karşılaştıklarını belirttikleri sorunların başında uygulanan öğretim programıyla ilgili sorunlar yer almaktadır. Bu sorunlar sırasıyla % 58 oranla alan dışı derslerin fazlalığı, % 54,4 oranla BÖTE müfredatının yetersizlikleri, % 50,1 oranla programlama dilleri, veritabanı gibi bazı dersler için tek dönemin yetersizliği, % 49,6 oranla donanım konusundaki eğitimin yetersizliği, % 40 oranla yüksek akademik unvana (Prof., Doç.) sahip öğretim elemanının az olması, % 39,7 oranla seçmeli derslerin zorunlu olması, % 37,3 oranla uygulama yapabilmek için laboratuvar serbest kullanım saatlerinin azlığı, % 33,5 oranla tüm elemanlara ve derslere ait materyallere erişilebilen ortak bir web sitesinin olmaması şeklindedir. 2006- 2007 öğretim yılında YÖK tarafından eğitim fakültelerinin öğretim programlarında bazı değişiklikler yapılmıştır. Örneğin bilgisayar donanımı konusunda bir ders getirilmiş, fizik dersinin haftalık saati azaltılmış, biyoloji ve kimya dersleri ise programdan tümüyle çıkarılmıştır. Katılımcıların % 50,1'inin en sık karşılaştıkları sorun olarak gördükleri programlama dilleri ve veritabanı gibi derslerin haftalık ders saatinin yetersiz olmasıdır, bu durumda tek bir dönemde yeterince konu işlenilememesi önemli bir sorun olabilmektedir.

Araştırmaya katılanların % 40'ının belirttiği diğer bir önemli sorun, alanda yetişmiş uzman sayısının henüz beklenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Belirtilen diğer bir önemli sorun da,

bina ve sınıfların fiziksel olarak yetersiz olmasıdır. Özellikle bilgisayar laboratuvarı ve dersliklerin gereksinimlere yanıt verebilecek hale getirilmesi, bu ortamlarda verilen eğitimin niteliğini etkileyebilecektir.

Tablo 4. Katılımcıların geleceğe yönelik kaygılarının frekans ve yüzde dağılımları

Geleceğe Yönelik Olası Kaygılar	Görülme Sıklıkları					
	0	1	2	3	4	5
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%
1. KPSS'den yeterli puan alamama, atanamama kaygısı	53 14,2	49 13,1	41 11,0	61 16,3	60 16,1	85 22,8
2. Atanılacak yer konusunda kaygı	46 12,3	29 7,8	39 10,5	51 13,7	67 18,0	115 30,8
3. Sözleşmeli olarak atanma kaygısı	43 11,5	38 10,2	39 10,5	52 13,9	70 18,8	105 28,1
4. İlköğretime atanma kaygısı	106 28,4	64 17,2	43 11,5	43 11,5	37 9,9	54 14,5
5. Genel liseye atanma kaygısı	121 32,4	61 16,3	56 15,0	43 11,5	34 9,1	32 8,6
6. Meslek lisesine atanma kaygısı	100 26,8	50 13,4	41 11,0	42 11,3	34 9,1	77 20,6
7. Aileden uzak bir yere atanma kaygısı	108 28,9	63 16,9	53 14,2	40 10,7	29 7,8	52 13,9
8. Okul yöneticileriyle çatışma kaygısı	79 21,2	59 15,8	40 10,7	65 17,4	49 13,1	54 14,5
9. Atanılan okuldaki öğretmenlerle çatışma kaygısı	91 24,4	69 18,5	53 14,2	60 16,1	28 7,5	42 11,3
10. Atandıktan sonra sosyal yaşamın sınırlanacağı kaygısı	62 16,6	49 13,1	54 14,5	55 14,7	52 13,9	71 19,0
11. Atanılan yerde toplumsal baskıya maruz kalma kaygısı	74 19,8	64 17,2	50 13,4	61 16,3	38 10,2	55 14,7
12. Lisansta alınan <u>Öğretmenlik Meslek derslerini</u> uygulayamama kaygısı	61 16,3	44 11,8	65 17,4	65 17,4	45 12,1	65 17,4
13. Lisansta alınan <u>Alan derslerini</u> uygulayamama kaygısı	58 15,5	42 11,3	48 12,9	59 15,8	61 16,3	77 20,6
14. Bilgisayar dersi öğretim programının sınırlılığı	30 8,0	26 7,0	44 11,8	63 16,9	69 18,5	110 29,5
15. Bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi	24 6,4	16 4,3	14 3,8	47 12,6	79 21,2	163 43,7
16. Sınıfı yönetememe kaygısı	77 20,6	66 17,6	71 19,0	43 11,5	43 11,5	45 12,1
17. Öğretmen olma konusunda yetersizlik hissi	95 25,5	90 24,1	52 13,9	38 10,2	33 8,8	34 9,1
18. Öğretmenliğin zamanla tekdüze olacağı kaygısı	49 13,1	37 9,9	46 12,3	58 15,5	60 16,1	91 24,4
19. Alanla ilgili gelişmeleri izleyememe kaygısı	53 14,2	63 16,9	55 14,7	59 15,8	59 15,8	55 14,7
20. Akademik kariyer yapamama kaygısı	64 17,2	39 10,5	35 9,4	52 13,9	59 15,8	91 24,4

Tablo 4 (devam)

Geleceğe Yönelik Olası Kaygılar	Görülme Sıklıkları					
	0	1	2	3	4	5
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%
21. Lisansüstü eğitim alınacak yere atanmanın yapılmaması	49	36	39	60	52	107
	13,1	9,6	10,5	16,1	13,9	28,7
22. Okullarda teknolojik altyapının yetersizliği	11	12	24	63	82	149
	2,9	3,2	6,4	16,9	22,0	40,0
23. Bilgisayar ders saatinin yetersizliği	13	11	35	45	73	164
	3,5	2,9	9,4	12,1	19,6	44,0
24. Bilgisayar dersinin Seçmeli Ders olması	24	16	33	39	61	169
	6,4	4,3	8,8	10,5	16,3	45,3
25. Bilgisayar dersi öğretim programının yetersizliği	11	20	34	55	79	140
	2,9	5,4	9,1	14,7	21,2	37,5
26. İlköğretim Bilgisayar dersinde karne notunun olmaması	39	25	30	32	50	167
	10,5	6,7	8,0	8,6	13,4	44,8
27. Öğretmen maaşının yetersizliği	13	17	26	32	73	181
	3,5	4,6	7,0	8,6	19,6	48,5
28. Ders ücretlerinin yetersizliği	17	13	26	38	73	177
	4,6	3,5	7,0	10,2	19,6	47,4
29. Öğrenci sayısının lab. için çok fazla olması	12	6	14	35	71	205
	3,2	1,6	3,7	9,4	19,0	55,0
30. Diğer öğretmenlerce takdir görmeme/eleştirilme	70	48	47	64	38	76
	18,8	12,9	12,6	17,2	10,2	20,4
31. Okul yöneticilerinin ders dışı teknik işler vermeleri	22	24	42	44	80	131
	5,9	6,4	11,3	11,8	21,4	35,2
32. Okula teknik destek sağlanmaması	17	18	20	53	83	152
	4,6	4,8	5,4	14,2	22,2	40,7
33. Okul yöneticilerinin lisansüstü eğitime engel olacağı kaygısı	41	48	54	66	50	84
	11,0	12,9	14,5	17,7	13,4	22,5
34. Toplumdan saygı görememe kaygısı	110	82	47	46	23	35
	29,5	22,0	12,6	12,3	6,2	9,4
35. İlköğretimde kendisini öğretmen gibi hissedememe durumu	107	64	47	32	37	55
	28,7	17,2	12,6	8,6	9,9	14,7

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının geleceğe yönelik kaygılandıkları konuların başında atanacakları okullar ve MEB'in bazı uygulamaları gelmektedir. Öğretmen adaylarının, % 55'i bilgisayar dersi verecekleri öğrencilerin sayısının laboratuvar için çok fazla olması, % 48,5'i öğretmen maaşının yetersizliği, % 47,4'ü ders ücretlerinin yetersizliği, % 45,3'ü bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, % 44,8'i ilköğretim bilgisayar dersinde karne notunun olmaması, % 44'ü bilgisayar ders saatinin yetersizliği, % 43,7'si bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi, % 40,7'si okula teknik destek sağlanmaması, % 40'ı okullarda teknolojik altyapının yetersizliği, % 37,5'i bilgisayar dersi öğretim programının yetersizliği, % 35,2'si okul yöneticilerinin ders dışı teknik işler vermeleri, % 30,8'i ise atanacakları yer konularında en çok kaygı duymaktadır. Bu nedenle, MEB'in kendisine bağlı okullardaki bilgisayarları teknik açıdan, laboratuvarları ise fiziksel açıdan iyileştirmesi, öğretmenlerin maaş ve ders ücretlerini artırarak öğretmenlerin yaşam kalitelerini yükseltmesi, ders olarak bilgisayarın haftalık saatini artırarak, notu karneye işlenen ve zorunlu bir ders olmasını sağlaması ve atama konusundaki işleyişi yeniden ele almasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca okullara atanan BÖTE mezunu bilgisayar

öğretmenin, okul yöneticileri tarafından teknik servis elemanı olarak görülmemesi, okulda ders vermekle sorumlu bir öğretmen olarak görevli olduğunun unutulmamasında yarar görülmektedir.

Altun'a (2007) göre, MEB'in, öğretmen yetiştiren kurumların ve bilgisayar öğretmenlerinin görüş ve önerilerine başvurmadan almış olduğu kararların alandaki altyapı ve öğretmen gereksinimini nicelik ve dolayısıyla maliyet olarak düşürdüğü bir gerçektir. Ancak bu tür uygulamaların eğitimi nitelik olarak olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmazdır. Bu nedenle çağdaş eğitim sistemlerinde olduğu gibi daha farklı çözüm önerilerinin gündeme getirilmesi ve tartışılması daha doğru bir yaklaşımdır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları doğrultusunda varılan sonuçlar ve bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde en sık karşılaştıkları belirttikleri sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri şu şekildedir:

- Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans dönemlerinde öğretim programından kaynaklanan sorunları sıkça yaşadıkları görülmektedir. Bu sorunu çözmeye yönelik girişim 2006- 2007 öğretim yılında YÖK tarafından yapılmıştır. Eğitim fakültelerinin öğretim programlarında yapılan değişikliklerin kısmen olumlu olduğu düşünülmektedir. BÖTE'nin 2007 yılında yayımlanan yeni öğretim programında, BÖTE öğrencilerinin sıklıkla yakındıkları fen bilimleri derslerinin yoğunluğu azaltılarak eksikliğini hissettikleri bilgisayar donanımı dersinin konması oldukça olumlu karşılanmıştır. Ancak yetersiz düzeyde haftalık ders saatleri olduğu belirtilen programlama dilleri ve veritabanı gibi alan derslerinin YÖK tarafından yapılan ilgili değişiklikte kredilerinin aynı kalmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

- Araştırmaya katılan bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adayından % 40'ının belirttiği diğer bir önemli sorun, alanda yetişmiş uzman sayısının henüz beklenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Bu noktada, BÖTE alanında uzman daha çok akademisyenin yetişmesine yönelik çözümler üzerinde çalışılması büyük önem taşımaktadır. Belirtilen diğer bir önemli sorun da, bina ve sınıfların fiziksel olarak yetersiz olmasıdır. Özellikle bilgisayar laboratuvarı ve dersliklerin gereksinimlere yanıt verebilecek hale getirilmesi, bu ortamlarda verilen eğitimin niteliğini etkileyebilecektir. Derslik ve laboratuvar ortamlarının iyileştirilmesinin öğrenci ve öğretmenin, derslerinden daha çok zevk almalarını, daha verimli dersler işlemelerini ve kendilerini o ortamda daha iyi hissetmelerini sağlayabileceği düşünülmektedir.

- Araştırmaya katılan bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının, daha çok MEB'in bazı uygulamalarıyla, verilen maaş ve ücretlerle, ayrıca devlet okullarındaki bazı yetersizliklerle ilişkili olduğu görülmektedir. Öğretmen atama ve görevlendirmelerindeki yanlış politikalar ve haksız uygulamalar, Deryakulu ve Olkun'un (2006) araştırmasında da bilgisayar öğretmenlerinin en fazla (%27,4) dile getirdikleri sorundur. Öğretmen adaylarını kaygılandıran MEB uygulamaları arasında, bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, ilköğretim bilgisayar dersinde karne notunun olmaması, bilgisayar ders saatinin yetersizliği, bilgisayar dersi öğretim programının yetersizliği konuları bulunmaktadır. Bu bulgu da Deryakulu ve Olkun'un (2006) araştırmasında bilgisayar öğretmenlerinin belirttiği sorunlar arasında 3. sırada yer almaktadır.

Altun'a (2007) göre, ilköğretim okullarında "Rehberlik" dersleri için yer açmak amacıyla bilgisayar öğretmeni gereksinimini veya teknoloji gereksinimini azaltmak veya başka amaçlarla haftalık bilgisayar ders saatlerinin tek saate düşürülmesi hem alanda görev yapan öğretmenler hem de dersi alan öğrenciler açısından birçok olumsuzluğa yol açmaktadır. Okullarda bilişim teknolojilerinin diğer dersler bünyesinde kullanılacağı dolayısıyla ayrıca bilgisayar derslerine yer olmadığı düşüncesi sorunların daha da artmasına yol açacaktır. Şu anda okullarda görev yapan ve derslerini bilişim teknolojileri desteğiyle yürütebilecek öğretmen sayısının ve evlerinde bilgisayarı olan öğrenci sayısının genellikle çok sınırlı olduğu tüm yetkililerce bilinmektedir. Bu nedenle bilgisayar ders programlarının düzenlenerek haftalık ders saatlerinin artırılması gerekir.

- Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarını okulla ilgili kaygılandıran konular arasında okullarda teknolojik altyapının yetersizliği, okula teknik destek sağlanmaması, okul yöneticilerinin ders dışı teknik işler vermeleri konuları bulunmaktadır. Okullara yeterli sayıda ve uygun teknik özelliklere sahip bilgisayar laboratuvarlarının kurulması ve bilgisayar öğretmeni dışında okulun teknik işlerinden sorumlu bir görevlinin de çalışması araştırmacıların önerileri arasındadır.

BÖTE programlarında yetişen öğretmenler tüm diğer alan öğretmenlerine mevcut uygulama programları ile ilgili bilgi verme, materyal hazırlama, sunum yapma, İnternet üzerinden etkinlikler yürütme konusunda yeterli bilgi ve becerilere sahip olarak yetişmektedirler. Bu nedenle haftada belirli süreler “Bilişim Teknolojileri Birimi” adı altında oluşturulacak ortamda tüm öğretmen ve idarecilere hizmet sağlanabilir. Bu yolla okullarda görev yapan öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin eğitimde etkin kullanmaları konusunda sürekli hizmet içi eğitim gereksinimleri karşılanabilecektir.

BÖTE programlarında yetişen öğretmen adaylarının çok önemli bir kısmının okullarda, ilçelerde, illerde ve bölgelerde bilgisayar ve/veya eğitim teknolojileri formatörlüğünü en iyi şekilde yürütebilecek bilgi ve birikime sahip oldukları dikkate alınmalıdır. Çok kapsamlı programlardan ve kişisel özverileriyle yetişerek gelen öğretmen adaylarına geleceğe yönelik güçlü bilişim teknolojileri alt yapılarını oluşturmada ve daha yararlı olabilecekleri alanlarda olanaklar sunulmalıdır. Aksi durumda göreve başlayan nitelikli öğretmenler mesleki doyumsuzluklarını giderebilmek için ya eğitim kurumlarından uzaklaşacak veya ikinci bir iş gibi daha farklı çözümlere yönelebilecektir.

- Atanacakları yer konusunda da kaygı duyduklarını belirten öğretmen adayları, “Bilişim Teknolojileri ve Eğitim” gibi alanlarda yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapmaya teşvik edilmelidir. Çok yetersiz olan bu alandaki uzman sayısını artırabilmek için öğretmenlerin çabalarını engelleyen bürokratik engeller kaldırılmalıdır. Bu tür çalışmaları yapmak isteyen başarılı öğretmenlere özür durumundan atanma kolaylığı ve okullarındaki ders programlarında esneklik sağlanmalıdır.

- Öğretmen adaylarının kaygı duydukları diğer bir konu da MEB tarafından sözleşmeli öğretmen olarak atanmaktır. Sözleşmeli öğretmenlik uygulaması (diğer alanlar için en az 4 yıl koşulu, bilgisayar için 2 yıl olması) alandaki sorunları çözmek yerine daha olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. ‘Sözleşmeli köleler’ başlıklı köşe yazısında Güçlü, tüm sözleşmeli öğretmenlerin çok sayıda sorun ve haksızlıklarla karşılaştığını belirtmiştir. Bunlardan birkaç tanesi şöyledir: Özür durumu dışında il içi ve il dışı tayin olamamaktadır, ek derslerinden Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) kesintisi yapılmaktadır, hizmet puanları ile kıdem ve kademe ilerlemeleri yoktur, öğretmenlikte asalete geçme hakları, hatta sözleşmenin 13. maddesi D bendine göre iş garantileri de bulunmamaktadır. Altunay’a (2006) göre, sözleşmeli öğreticilik uygulaması eşit işe eşit ücret ilkesine aykırıdır, ayrıca eğitimde özgür düşüncenin ve bilimselliğin baltalanması, yok edilmesi demektir. Pek çok, özlük ve sosyal haklardan yoksun olan sözleşmeli öğretmenlik uygulaması “maliyet” açısından bakıldığında devlete çok daha düşük miktarlara mâl olmaktadır. Ancak ders saati ücretli çalışan pedagojik formasyona sahip olmayan öğreticilerin uygulamada yaşanan sınıf yönetimi, öğretim ilke ve yöntemlerinden yararlanma, laboratuvarlardaki teknolojileri doğru ve etkin kullanabilme konularındaki sorunları kolayca aşmaları düşünülemez. Bilgisayar dersini yürütecek olan öğretmen, alanda yeterli değilse, genellikle öğrencilerin laboratuvarı oyun oynamalarına izin vererek görevlerini layıkıyla yerine getirmemektedirler. Bu ise öğrencilerin bilgisayarı bir oyun aracı olarak görmelerine yol açabilmektedir. Daniştay’ın 28.02.2006 tarihli sözleşmeli öğretmenlikle ilgili yürütmeyi durdurma kararında “öğretmenlik mesleğinin asli ve sürekli görevlerden” olduğunu vurgulaması bu uygulama ile ilgili en önemli yanlışa işaret etmektedir. Bir taraftan “Bilgisayarlı Eğitime Destek” kampanyaları yürüterek diğer taraftan alanı hem öğretmenler hem de öğretmen adayları açısından önemsiz duruma getirmek, alanda yapılan çalışmalara ve özverili öğretmenlerin meslek sevgisine yönelik olumsuzluklar gelişkinliğini ortadan kaldırmak gerekir.

Sonuç olarak, içinde yaşadığımız 21. yüzyılda bilişim teknolojileri alanındaki nitelikli öğretmenlere ve uzmanlara ne kadar çok gereksinim duyulduğu herkes tarafından bilinmektedir. Özellikle eğitim ve öğretim alanındaki gelişmeleri yakından izlemek ve yapılan yatırımları en iyi şekilde değerlendirmek, gelişmekte olan ve ekonomik olarak sıkıntı yaşayan ülkelerde daha fazla önem taşımaktadır. Çok zor koşullarda yetiştirebildiğimiz ve eğitim sistemimizin gelişmesi için yaşamsal öneme sahip bilişim alanında görev yapacak bilgisayar öğretmen adaylarının yaşadıkları sorunları belirlemek ve çözümler üretmek gereklidir. Ayrıca onların geleceğe yönelik mesleki kaygılarını gidermeye yönelik yasal düzenlemeler yapılmasını sağlamak üzere bu konuda daha fazla sayıda araştırma yapılması ve önerilerde bulunulması büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Altun, E. (2007). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenleri Türkiye’de Ne İşe Yarar?.. *Eğitimdeyiz*, 1(1), 12-14.

- Altunay, U. (2006). Sözleşmeli öğretici ya da köle öğretici. [Online]: <http://www.geocities.com/ualtunay.geo/koleogretici.html> adresinden 13 Eylül 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Deryakulu, D. ve Olkun, S. (2006). “Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları: Çevrimiçi Tartışma Forumu Mesajlarına Dayalı Bir Çözümleme”. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı*, 160-161.
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N. E. (2003). *How to design and evaluate research in education*. New York: Mc Graw Hill.
- Güçlü, A. ‘Sözleşmeli köleler’. [Online]: <http://www.milliyet.com.tr/2007/08/21/yazar/guclu.html> 13 Eylül 2007 tarihinde indirilmiştir.
- ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (2007). 2007 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. [Online]: ftp://dokuman.osym.gov.tr/2007_OSYS_TERCIH_KILAVUZU/2007-OSYS_TERCIH_TABLO4.pdf adresinden 2 Ekim 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Söken, A. ve Ak, O. (2007). Enocta görevlisi Esra Hocaoğlu ile Türkiye’deki e-öğrenme çalışmaları ve genel kavramlar üzerine. [Online]: <http://buelc.boun.edu.tr/roportajlar.html> adresinden 2 Ekim 2007 tarihinde indirilmiştir.